

"Reflectii asupra arestului la domiciliu si a propunerilor relative la executarea pedepselor la domiciliu".

A. ARESTUL LA DOMICILIU

1. Caractere generale :

- Masura privativa de libertate ;
- Adoptata prin Legea 135/2010;
- Art 221 alin 1 NCPP arestul la domiciliu reprezinta obligatia impusa inculpatului pe o perioada determinata sa nu paraseasca imobilul unde locuieste fara permisiunea organului judiciar care a dispus masura sau in fata caruia se afla cauza si de a se supune unor restrictii fixate de acesta;
- Imobil in acceptiunea art 126 din Legea 254/2014 reprezinta locuinta inculpatului, incaperea, dependinta sau locul imprjmuit tinad de acestea;
- Inculpatul nu are program zilnic determinat, neavand restrictii in privinta accesului la mijloace de informare si comunicare, bani si telefon;
- Este o restrictie a dreptului fundamental la libertate;
- Legiuitorul roman s-a inspirat din Codul de procedura penala Italian.

2. Conditii generale in care poate fi dispusa masura arestului la domiciliu:

- In toate fazele procesului penal fata de inculpat (nu si fata de

suspect) doar de judecator (nu de catre organele de urmarire penala);

- **Conditile generale sunt impuse de disp art 202 NCPP si conditiile specific sunt cele mentionate la art 223 NCPP:**

- a) Sa existe probe din care sa rezulte suspiciunea rezonabila ca o persoana a savarsit infractiunea de care este acuzat;**
- b) Sa nu existe vreun incident prevazut la cazurile care impiedica exercitarea actiunii penale prev de art 16 NCPP ;**
- c) Masura arestului la domiciliu sa fie necesara si suficienta pentru scopul urmarit prin luarea acesteia precum si proportionala cu gravitatea acuzatiei aduse inculpatului;**
- d) Faptele pentru care s-a stabilit existenta unei suspiciuni rezonabile privind savarsirea lor de catre inculpat sa nu vizeze infractiuni asupra unui membru de familie;**
- e) Inculpatul sa nu fi fost anterior condamnat definitiv pentru infractiunea de evadare;**

SCOPUL preventiv procesual al luarii masurii arestului la domiciliu il reprezinta:

- **Asigurarea bunei desfasurari a procesului penal;**
- **Impiedicarea sustragerii inculpatului de la urmarire penala sau de la judecata ;**
- **Prevenirea savarsirii unei alte infractiuni.**

CAZURI in care se poate dispune masura arestului la domiciliu sau masura arestului preventiv :

- **Inculpatul a fugit ori s-a ascuns in scopul sustragerii sale de la urmarire penala sau de la judecata ori a facut pregatiri de orice natura pentru astfel de acte;**

- Inculpatul incearca sa influenteze un alt participant la comiterea infractiunii, un martor ori un expert sau sa distruga, sa altereze, sa ascunda ori sa sustraga mijloacele materiale de proba sau sa determine o alta persoana sa alba un asemenea comportament;
- Inculpatul exercita presiuni asupra persoanei vatamate sau incearca sa realizeze o intelegere frauduloasa cu aceasta;
- Exista suspiciunea rezonabila ca dupa punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa inculpatul a savarsit cu intentie o noua infractiune sau pregateste savarsirea unei noi infractiuni;
- Inculpatul a savarsit o infractiune cu intentie prevazuta la alin 2 al art 223 CPP.

CONCLUZIE: legiuitorul roman a fixat aceleasi conditii similare, in mare parte, pentru controlul judiciar pe cautiune, arestul la domiciliu si arestarea preventiva , neoferind norme suficiente pentru departajarea necesitatii de a dispune arestul la domiciliu in comparatie cu celelalte doua masuri mentionate.

3. **Luarea masuri arestului la domiciliu in faza de urmarire penala** se ia de catre judecatorul de drepturi si libertati caruia i-ar reveni competenta teritoriala sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta egala in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala (locul constatarii savarsirii infractiunii se refera nu la locul savarsirii infractiunii ci la locul constatarii faptei de catre organele de constatare prev la art 61 NCPP, fiind locul intocmirii procesului verbal chiar daca organul

judiciar sesizat ulterior isi are sediul intr-o alta localitate).

CAZURI IN CARE judecatorul de drepturi si libertati poate dispune luarea acestei masuri preventive:

- **La solicitarea procurorului de caz din oficiu sau la propunerea organelor de cercetare penala;**
- **Din oficiu in situatia in care este sesizat de procuror cu propunere de luare sau de prelungire a masurii arestului preventiv pe care o respinge si dispune luarea arestului la domiciliu;**
- **In situatia in care este sesizat de procuror cu inlocuirea masurii controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cautiune cu o masura preventiva mai aspra;**
- **In situatia solutionarii contestatiilor formulate impotriva incheierilor prin care se dispune asupra masurilor preventive in cursul urmaririi penale.**

PROCEDURA privind dispunerea masurii luarii arestului la domiciliu:

- **Inaintarea referatului cu propunere de luare a masurii arestului la domiciliu de catre procurorul de caz judecatorului de drepturi si libertati competent;**
- **Fixarea termenului de solutionare in camera de consiliu de judecatorul de drepturi si libertati in interval de 24 de ore de la inregistrarea propunerii procurorului la instanta cu citarea inculpatului , anuntarea avocatului si instiintarea procurorului (prezenta avocatului inculpatului si cea a procurorului este obligatorie);**

- Audierea inculpatului este obligatorie in cazul in care se prezinta la termenul fixat;
- Rezultatul deliberarii judecatorului de drepturi si libertati este consemnat intr-o minuta;
- Pronuntarea asupra propunerii se face prin incheiere motivata atat in privinta admiterii propunerii cat si a respingerii sale;
- In incheierea de admitere a propunerii este necesara indicarea duratei pentru care s-a dispus masura si obligatiile inculpatului;
- In caz de respingere, judecatorul de drepturi si libertati poate dispune luarea unei masuri preventive mai usoare chiar daca nu a pus-o in discutie contradictorie a partilor;
- Comunicarea sub semnatura in scris a luarii masurii arestului la domiciliu inculpatului si a locului unde se executa precum si a drepturilor mentionate la art 210 alin 1 si 2 CPP;
- Comunicarea catre autoritatea desemnata cu supravegherea inculpatului si catre organul de politie in a carui circumscriptie locuieste inculpatul precum si catre serviciul public comunitar de evidenta a persoanelor si organelor de frontiera a Incheierii privind masura luata;
- Inculpatul si procurorul pot formula contestatie in termen de 48 de ore de pronuntare pentru cei prezenti si pentru cei lipsa de la comunicare.

4. Luarea masuri arestului la domiciliu in faza de camera preliminara:

Competenta: judecatorul de camera preliminara in fata caruia se afla cauza, sesizat prin rechizitoriul emis de procurorul de caz

Sesizarea: procuror direct prin rechizitoriu ori prin cerere separata dupa declansarea procedurii de camera preliminara sau din oficiu de catre judecatorul de camera preliminara. Judecatorul are obligatia verificarii legalitatii si temeinicieii arestului la domiciliu daca aceasta masura s-a luat anterior sesizarii cu rechizitoriu a instantei de judecata.

PROCEDURA: - la fel ca in faza de urmarire penala

- Aceasta masura nu se prelungeste ci se verifica din oficiu la intervale ce nu depasesc 30 de zile.**

5. Luarea masuri arestului la domiciliu in faza de judecata:

COMPETENTA: completul de judecata investit cu judecarea cauzei la instanta de fond, dupa caz, in calea de atac a apelului.

PROCEDURA: la fel ca in faza de urmarire penala cu precizarea ca solutionarea cererilor ,propunerilor si sesizarilor se realizeaza in sedinte de judecata in conditii de publicitate, in cazul verificarilor din oficiu asupra legalitatii si temeinicieii masurilor preventive. Pentru celelalte cereri legate de arestul la domiciliu solutionarea lor se face in sedinta publica sau nepublica (nepublicitatea sedintei este stabilita de lege ori declarata de instant de judecata).

Masura nu se prelungeste ci se verifica din oficiu la interval ce nu depasesc 30 de zile.

6. DURATA arestului la domiciliu :

- a) In cursului urmaririi penale pe o perioada determinata ce nu depaseste 30 de zile. Se poate prelungi numai in caz de necesitate daca se mentin temeiurile care au determinat luarea**

masurii sau daca au aparut temeiuri noi, fiecare prelungire neputand depasi 30 de zile. Procedura de prelungire este asemanatoare cu cea de luare a masurii arestului la domiciliu in faza de urmarire penala. Durata maxima a arestului la domiciliu nu poate depasi 180 de zile. (decizia CCR nr 361/2015)

La calculul duratei maxime a masurii arestarii preventive in cursul urmaririi penale se ia in considerare durata arestului la domiciliu. (decizia CCR 740/2015).

- b) In faza de camera preliminara si in faza de judecata masura arestului la domiciliu poate fi dispusa pe o perioada de cel mult 30 de zile. In cursul judecatii in prima instanta durata maxima nu poate depasi un termen rezonabil si nu poate fi mai mare de jumatatea maximului special prevazut de lege pentru infractiunea care face obiectul sesizarii instantei de judecata. In toate cazurile durata arestului la domiciliu in prima instanta nu poate depasi 5 ani. La expirarea acestor termene instanta poate dispune luarea unei alte masuri preventive in conditiile legii.**
- c) In faza de judecata a apelului arestul la domiciliu nu poate depasi durata pedepsei aplicate prin hotararea data asupra fondului.**

7. CONTINUTUL MASURII ARESTULUI LA DOMICILIU si executarea acestei masuri:

- a) Obligatia inculpatului de a nu parasi locuinta sa fara aprobarea prealabila din partea organului judiciar (in cuprinsul incheierii judecatorul sau instanta care dispune masura arestului la domiciliu are obligatia de a mentiona imobilul unde se va executa masura preventive, obligatiile**

inculpatului, durata masurii si avertismentul ca in caz de incalcare cu rea credinta a masurii sau a obligatiilor stabilite, arestului la domiciliu poate fi inlocuit cu arestarea preventiva precum si institutia , organul sau autoritatea desemnate cu supravegherea inculpatului. Supravegherea se efectueaza de organul de politie in a carui circumscriptie se afla imobilul in care locuieste inculpatul stabilit prin Incheiere.)

- b) Sa se prezinte in fata organului de urmarire penala, a judecatorului de drepturi si libertati , a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata ori de cate ori este chemat;**
- c) Sa nu comunice cu persoana vatamata sau membrii de familie ai acesteia, cu alti participantii la comiterea infractiunii , cu martorii ori expertii precum si cu alte persoane stabilite de organul judiciar;**
- d) Suplimentar judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata poate impune inculpatului sa poarte un sistem electronic de supraveghere pe toata durata executarii masurii preventive. Acest sistem notifica inculpatul cu privire la depasirea limitei teritoriale determinate de masura arestului la domiciliu.**

Executarea se face in temeiul Incheierii dispuse de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara sau de instanta de judecata. Nu se emite mandat de executare.

Reprezentantii organului de supraveghere se deplaseaza primind copia dupa Incheiere , de indata, la locuinta inculpatului, il legitimeaza si identifica persoanele care locuiesc in mod obisnuit cu acesta sau care se afla in ingrijirea sa,

incheind un proces verbal in acest sens. Dupa consultarea inculpatului organul de supravehere intocmeste un program care cuprinde:

- Modul de executare a arestului la domiciliu;**
- Obligatia de informare in situatia parasirii locuintei in cazuri urgente;**
- Conditile de parasire, deplasare si revenire la locuinta;**

Atributii directe in legatura cu executarea arestului la domiciliu pot avea:

- Serviciul public comunitar de evidenta a persoanelor;**
- Organele de frontier.**

Atributiile organului de politie:

- Efectuarea periodica ori la sesizare de vizite inopinante la locuinta inculpatului sau in locurile stabilite prin incheiere;**
- Patrunderea in imobil fara invoirea inculpatului sau a persoanelor care locuiesc impreuna cu acesta;**
- Inaintarea catre procuror in cursul urmaririi penale , ctare judecatorul de camera preliminara in procedura de cam preliminara sau catre judecatorul instantei de judecata in cursul judecatii a unei sesizari motivate in cazul nerespectarii cu rea credinta a obligatiilor stabilite;**
- Colaboreaza cu autoritatile locale, cu alte organe de ordine si siguranta publica;**

Inculpatul supus masurii arestului la domiciliu poate sa paraseasca imobilul in urmatoarele 3 situatii:

- a) Pentru a se prezenta la chemarea organelor judiciare;**
- b) In baza aprobarii prealabile obtinute din partea organului**

judiciar care a dispus masura sau in fata caruia se afla cauza la momentul respective;

- c) In cazuri urgente pentru motive intemeiate fara o aprobare prealabila (pentru a salva de la un pericol imediat viata, integritatea corporala sau sanatatea sa ori altei persoane sau un bun important al sau ori al altei persoane sau un interes general cu obligatia de a informa imediat despre aceasta situatie organul desemnat cu supravegherea sa si organul judiciar care a luat masura arestului la domiciliu ori in fata caruia se afla cauza)**

B. REFLECTII PRIVIND PROPUNERILE RELATIVE LA EXECUTAREA PEDEPSELOR LA DOMICILIU

Prin Decizia nr. 22/2019 C.C.R a admis obiecția de neconstituționalitate și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal este neconstituțională, în ansamblul său.

Legea mai fusese declarata neconstitutionala in ansamblul sau ceea ce inseamna ca procedura de modificare trebuia reluata de la zero.

Cea mai importanta prevedere din Legea 254/2013 modificata si completata se referea la imprejurarea ca infractorii care primesc pana la 5 ani inchisoare cu executare pot sta acasa fara niciun fel de supraveghere. Era reintrodusa, de asemenea, prevederea referitoare la posibilitatea ca infractorilor sa le fie scazute 20 de zile pentru fiecare lucrare stiintifica sau inventie.

Judecatorul de supraveghere putea dispune pentru condamnat executarea pedepsei de maxim 5 ani la domiciliu daca nu are rapoarte de abateri disciplinare.

In anul 2018 Camera deputatilor a votat detentia la domiciliu. Condamnatii cu pedepse cu inchisoarea de pana la 1 an sau cu rest de pedeapsa de 18 luni puteau sa execute pedeapsa inchisorii acasa cu sau fara bratara electronica. A fost eliminata posibilitatea ca aceasta prevedere sa se aplice si pedepselor de pana la 10 ani in cazul femeilor insarcinate si celor care au minori in intretinere. Totusi , executarea pedepsei inchisorii de pana la 1 an excepta persoanele condamnate pentru fapte comise cu

violenta, faptelor de coruptie si asiumilate ,infractiunilor de serviciu precum si recidivistilor.

Executarea detentiei la domiciliu putea beneficia de liberare conditionata. Tot in anul 2018 a fost refacuta lista de infractiuni care sunt considerate fapte comise cu violenta si au fost stabilite limitele de pedeapsa pentru acordarea regimului semideschis pentru fapte comise cu violenta intre 1 an pana la 3 ani iar pentru faptele fara violenta intre 3 ani si 13 ani. De asemenea la regimul deschis se avea in vedere, in privinta pedepselor pentru fapte cu violenta, limita de cel mult 1 an iar pentru cele fara violenta intre 1 an si 3 ani.

Exista de asemenea prevederea potrivit careia urmau sa fie plasati in arest la domiciliu si detinutii care mai aveau de executat 18 luni pana la implinirea termenului minim pentru liberarea conditionata.

Se avea in vedere in anul 2018 ca spravegherea detinutilor sa se faca cu bratara electronica in locul detentiei in penitenciare dupa modelul din Israel, America, Giorgia si Malaezia. Bratara electronica urma sa ajute la localizarea condamnatilor, o asemenea masura nu se aplica recidivistilor, condamnatilor pentru infractiuni de violenta, coruptie si de serviciu. A existat si propunerea ca in weekend sa se execute pedeapsa la domiciliu prin executarea fractionata a pedepsei intr-un centru special precum si propunerea executarii pedepsei in echivalent zile de munca in folosul comunitatii si anume 2 zile de munca la o zi de detentie daca pedeapsa aplicata definitiv era de maxim 3 ani de zile.

Erau exceptate condamnările pentru infractiunile de violenta, serviciu, coruptie precum si recidivisti.